

М.С. Пономаренко¹, А.А. Бабський¹, Г.В. Загорій², І.В. Бушуєва³

**КОДИФІКАЦІЙНІ НАЗВИ ПРОФЕСІЙНИХ РОБІТ У ГАЛУЗІ «ФАРМАЦІЯ»
НАЦІОНАЛЬНОГО КЛАСИФІКАТОРА ПРОФЕСІЙ УКРАЇНИ (КП) ДК 003:2010**

¹Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика, м. Київ,

²ЗАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця», м. Київ,

³Запорізький державний медичний університет

Ключові слова: галузь «фармація», фахівці, кваліфікаційні характеристики, спеціалісти ветеринарної фармації.

Ключевые слова: отрасль «фармация», специалисты, квалификационные характеристики, специалисты ветеринарной фармации.

Key words: industry «pharmacy», the experts qualifying characteristics, experts Veterinary Pharmacy.

Проведено аналіз кодифікаційних 12 професійних і 3 наукових – «Фармація», всього 15 назв робіт (посад) у галузі фармації, внесених у Національний класифікатор України ДК 003:2010 «Охорона здоров'я», у тому числі 9 професійних назв внесено в ДКХП вип. 78 й 6, на які не розроблено кваліфікаційні характеристики (провізор-гомеопат; провізор-токсиколог; помічник фармацевта й 3 посад и «учені»), 47 позицій у галузі ветеринарії.

Проведен анализ кодификационных 12 профессиональных и 3 ученых – «Фармация», всего 15 названий работ (должностей) в отрасли фармации, которые внесены в Национальный классификатор Украины ДК 003:2010 «Здравоохранение», в том числе 9 профессиональных названий внесено в ДКХП вып. 78 и 6, на которые не разработаны квалификационные характеристики (провізор-гомеопат; провізор-токсиколог; помічник фармацевта и 3 должности «ученые»), 47 позиций в отрасли ветеринарии.

There is given the analysis of 12 professional and 3 scientific works – «Pharmacy» in total: 15 names of works (positions) in the branch of pharmacy, which were included in the National classificatory of Ukraine GL 003:2010 «Public health service» also: 9 professional name were included in GLCQ issues 78 and 6, for which qualification characteristic haven't been worked out (pharmacist-homoeopathist, pharmacist-toxicologist, pharmacist assistant and 3 positions «Scientist»), 47 positions in the branch of veterinary.

У Національний класифікатор професій (КП) ДК 003:2010 всього внесено 8322 кодифікованих професійних робіт (посад), у тому числі за кодом КП «Охорона здоров'я» (Вип. 78) зі 148 кодифікованих позицій внесено 5 назв керівників, 108 професіоналів, 34 фахівця, 1 технічний службовець. У галузі «Фармація», як зазначено у таблиці 1, 12 позицій, у тому числі, керівники – 2; професіонали – 6; фахівці – 3; технічні службовці – 1 (помічник фармацевта), ветеринарії – 47 кодифікованих позицій. Отже, за кодом КП вип. 78 «Охорона здоров'я» з 8322 позиції всього внесено 161 професійних назв (148 – медицина (стоматологія) та 12 – фармація (косметологія). Таким чином, за 148 назвами професій (лікар, провізор, медсестра, фармацевт тощо) кодифіковано 161 професійна назва (посада). З 47 кодифікаційних назв робіт у галузі ветеринарії жодної кодифікованої професії з ветеринарної фармації у ДК 003:2010 не зазначено [3,7].

МЕТА РОБОТИ

Дослідження Національного класифікатора професій (КП) ДК 003:2010.

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У розділ 1 «Керівники» віднесено: «Завідувач аптеки (аптечного закладу)»; «Завідувач бази аптечної». У розділ 2 «Професіонали» за кодом КП 2224.2 Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників (ДКХП) внесено 6 позицій. З 6 провізорських назв робіт (посад) кваліфікаційні характеристики (КХ) розроблені лише

на 4 спеціальності (посади) (провізор: клінічний, аналітик, косметолог і власне провізор). У ДКХП ДК 003-95 «Охорона здоров'я», вип. 78 кваліфікаційні характеристики на посади провізора-гомеопата та провізора-токсиколога не розроблено. Слід зазначити, що серед ДКХП вип. 78 КХ розроблені на 92 спеціальності (роботи) лікарів; 6 – лікарів-стоматологів; 14 – професіоналів у галузі медико-профілактичної справи; 25 – інших спеціальностей (посад, професійних робіт); а також лікар зубний; лікар-інтерн; лікар-статист. Усього у ДКХП позиціоновано 140 фахівців.

Окрім 140 кодифікованих професійних робіт ДКХП, вип. 78 (Київ, 2002) за кодом групи 2221 підкласу 2221.1 – науковий співробітник (галузь лікувальної справи, крім стоматології) у ДК 003:2010 внесено 3 посади, на які дотепер не розроблено кваліфікаційні характеристики. Аналогічно, по 3 посади: КП 2222.1 – науковці (стоматологія); за КП 2224.1 в галузі «Фармація»; КП 2229.1 у галузі медицини, крім сестринської справи та акушерства; КП 2230.1 – сестринська справа, акушерство. Всього не розроблено КХ і в ДКХП вип. 78 не внесено 20 наукових посад. На 12 посад інших субспеціальностей, що містяться у ДК 003:2010, також відсутні КХ [5–7,9–10].

Стосовно переліку кодифікаційних професійних назв (посад) у галузі «Фармація», слід зазначити, що до 5-го розділу покажчика професійних назв робіт за кодами професій «Працівники сфери торгівлі та послуг» КП 5139 у ДК 003:2010 віднесено «Помічник фармацевта»; КП 5132

Вибірковий витяг з переліку кодифікованих професійних назв робіт (посад) у галузі фармації
Національного класифікатора України ДК 003:2010

Код КП	Код ЗКППТР	Випуск ЄТКД	Випуск ДКХП	Професійна назва роботи
1	Керівники			2
1210.1	21315		78	Завідувач аптеки (аптечного закладу)
1210.1	21339		78	Завідувач бази аптечної
2	Професіонали			6
2224.2	24426		78	Провізор
2224.2	-		78	Провізор клінічний
2224.2			78	Провізор-аналітик
2224.2				Провізор-гомеопат
2224.2	-		78	Провізор-косметолог
2224.2	-	-		Провізор-токсиколог
3	Фахівці			3
3228	23157		78	Лаборант (фармація)
3228	24427		78	Провізор-інтерн
3228	25177		78	Фармацевт
4	Технічні службовці			1
5	Працівники сфери торгівлі та послуг			
	5139			Помічник фармацевта
6	Кваліфіковані робітники сільського та лісового господарства, риборозведення та рибальства			-
7	Кваліфіковані робітники з інструментом			-
8	Робітники з обслуговування, експлуатації та контролювання за роботою технологічного устаткування, складання устаткування та машин			-
9	Найпростіші професії			-
Всього	професійних назв роботи (посад) за розділами класифікації професій			12

вип. 78 внесени «Молодша сестра» (санітарка, санітарка-прибиральниця, буфетниця тощо); КП 5132 (Загальносоюзного класифікатора професій, посад і тарифікаційних розділів: ЗКППТР – 14467) вип. 78 «Молодша сестра з догляду за хворими» [6,7].

Оскільки «Помічник фармацевта» не кодифікований за посадою у ДК 003-95 і ДК 003:2010 і навіть у ЗКППТР, то й використання цієї посади проблематичне. За аналогією з наведеними функціями молодшої сестри, слід вважати, що «Помічник фармацевта» треба віднести до 9-го розділу «Найпростіші професії» (санітарка, санітарка-прибиральниця тощо), а не до 5-го «Працівники сфери торгівлі та послуг». Однак специфіка професійної роботи потребує віднесення їх до 5-го розділу, тобто вищого рівня класифікації професії.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

На етапі реформування фармацевтичного сектора охорони здоров'я у результаті суттєвих змін функцій персоналу у фармації (ноофармації) введення нових видів робіт і посад замість застарілих, вкрай необхідними є вивчення існуючих на ринку праці посад і розробка кваліфікаційних характеристик. Зокрема, на нововведені професії, посади, роботи, послуги («Уповноважена особа (особи)»; «Медичний представник»; «Фармацевтичний представник»; «Провізор-консультант сімейної фармації»; «Менеджер з фармації (рекламно-інформаційних послуг тощо)»; «Завідувач аптеки

ветеринарної» тощо, які широко використовуються у фармацевтичному секторі охорони здоров'я України косметології та ветеринарної фармації.

Слід підкреслити, що розроблені нами чи/або доповнені, змінені кваліфікаційні характеристики в галузі практичної, промислової фармації враховували вимоги ISCO-88, тобто положень Міжнародної стандартизації щодо кадрів, персоналу у сфері виробництва та реалізації лікарських засобів. Окрім зазначеного, вимоги до кваліфікаційних характеристик як за форматом, так і за змістом адаптовано до стандартів, викладених у розділі II GMP «Персонал», інших належних практик, Настанов, норм професійної етики (ноетики) [8,11–13]. Враховано також досвід створення КХ і дані, що містяться в Довідниках кваліфікаційних характеристик професій працівників, які є загальними для всіх видів економічної діяльності [1,2], а також зміни та доповнення до ДК 003-95 [5]. У даному фрагменті дослідження фіксуємо якісні та кількісні показники кодифікованих професійних назв робіт (посад) у фармації, ветеринарії, зіставляючи з параметричними показниками Національного класифікатора професій ДК 003:2010 загалом та фармації, медицини, стоматології, ветеринарної фармації зокрема. Аналіз таких стартових показників є необхідним для скерованої роботи в розробці кваліфікаційних характеристик на нововведені посади та виведення застарілих професій або вдосконалення існуючих робіт з позицій сучасних вимог.

ВИСНОВКИ

Проведено аналіз кодифікаційних 12 професійних і 3 наукових – «Фармація», всього 15 назв робіт (посад) у галузі фармації, внесених у Національний класифікатор України ДК 003:2010 «Охорона здоров'я», у тому числі 9 професійних назв внесено в ДКХП вип. 78 й 6, на які не розроблено кваліфікаційні характеристики (провізор-гомеопат; провізор-токсиколог; помічник фармацевта й 3 посади «учені»), 47 позицій у галузі ветеринарії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Розділ 1. Професій керівників, професіоналів, спеціалістів та технічних службовців, які є загальними для всіх видів економічної діяльності / Уклад. Н. Павленко, Ф. Федорченко, Ю. Рудяк. – 3-є вид., перероб. і доп. – Х.: Фактор, 2004. – 360 с.
2. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Розділ 2. Професій керівників, професіоналів, спеціалістів та технічних службовців, які є загальними для всіх видів економічної діяльності / Уклад. Н. Павленко, Ф. Федорченко, Ю. Рудяк. – 3-є вид., перероб. і доп. – Х.: Фактор, 2004. – 370 с.
3. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників: Вип. 78 «Охорона здоров'я» / М-во охорони здоров'я України; М-во праці та соціал. політики України. – К., 2002. – 372 с.
4. Загорій В.А. Абетковий довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників / В.А. Загорій, М.С. Пономаренко, Т.М. Краснянська [та ін.] – К.: «Прінт Квік». – 137 с.
5. Зміни та доповнення до Класифікатора професій ДК 003-95 / Уклад. С. Мельник, Є. Дубінін, Ю. Оров [та ін.]. – Доп. №5. – К.: Соцінформ, 2003. – 120 с.
6. Класифікатор професій ДК 003-95: Держстандарт України. – К.: Соцінформ, 2001. – 384 с.
7. Класифікатор професій ДК 003:2010: Держ установа наук.-досл. ін.-т соціал.-труд. відносин М-ва праці та соціал. політики України; Ін-т укр. мови НАН України; Держкомстат України. – К.: Соцінформ, 2010. – 745 с.
8. Основи законодавства України про охорону здоров'я / Закон України від 19.11.1992 року № 2801-ХІІ // Законодавство України. Уклад. Ю.П. Єлісєв. – К.: Махаон, 2003. – С. 387–388.
9. Про затвердження Переліку вищих і середніх спеціальних навчальних закладів, підготовка і отримання звання в яких дають право займатися медичною і фармацевтичною діяльністю / Наказ МОЗ України від 25.12.1992 р. № 195 // Юридичні аспекти фармації. – Харків: «Мегаполіс», 2001. – С. 678–680.
10. Про лікарські засоби / Закон України (введено в дію Постановою ВР № 124/96-ВР від 04.04.96, 1996, № 22, ст. 87) {із змінами, внесеними згідно із Законами № 70/97-ВР від 14.02.97, ВВР, 1997, № 15, ст. 115 № 783-ХІV від 30.06.99, ВВР, 2006, № 22, ст. 184 № 362-V від 16.11.2006, ВВР, 2007, № 3, ст. 30 № 1034-V від 17.05.2007, ВВР, 2007, № 34, ст. 446} // Фармацевтичне законодавство (нормативні акти з організації роботи аптечних підприємств / Під ред. д. фарм. н., проф. Прошового Т.А. – Тернопіль: ТДМУ, 2008. – С. 4–18.
11. Good manufacturing practice for medicinal products in the European Community. Annex 11. Computerized Systems / Commission of the European Communities, January, 1992.
12. Good manufacturing practices for pharmaceutical products // WHO Expert Committee on Specifications for Pharmaceutical Preparations: Thirty-second Report. – Geneva: World Health Organization, 1992. – (WHO Technical Report Series, № 823). – P. 14–79.
13. Good manufacturing practices for pharmaceutical products. Draft. // WHO Expert Committee on Specifications for Pharmaceutical Preparations: Thirty-second Report. – Geneva: World Health Organization, 1992.– (WHO Technical Report Series, № 823).– P. 90–129.

Відомості про авторів:

Пономаренко М.С., д. фарм. н., професор, зав. каф. організації і економіки фармації НМАПО ім. П.Л. Шупика.

Бабський А.А., к. фарм. н., доцент каф. організації і економіки фармації НМАПО ім. П.Л. Шупика.

Загорій Г.В., генеральний директор ЗАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця».

Бушуєва І.В., к. фарм. н., доцент каф. клінічної фармації, фармакотерапії і управління і економіки фармації ЗДМУ.

Адреса для листування:

Бушуєва Інна Володимирівна. 69035, м. Запоріжжя, пр-т Маяковського, 26, каф. клінічної фармації, фармакотерапії і УЕФ ЗДМУ.

Тел.: (061) 236 22 48.

E-mail: bushujeva@zsmu.zp.ua